

A politikai rendőrség Hajdú-Biharban 1957 és 1989 között című kötet második részét pénteken mutatják be a Belvárosi Közösségi Házban. A tudományos munka többek között közöl egy hosszú listát azokról, akik jelentettek a Kádár-korban az állambiztonságnak: vannak köztük ismert nevek is. Filep Tibor könyve volt a téma a Debrecen Televízió Esti Közelkép című műsorának szerda esti adásában, ahol az író volt a vendég.

Kép egy ügynököknek készült korabeli oktatófilmből

A kötet kapcsán Filep Tibor elárulta, ő maga is meglepődött, amikor összeállt a lista, mert nem gondolta volna, hogy az Állambiztonsági Szolgálatok a magyar társadalom minden rétegéből szerveztek be embereket.

- El sem tudtam volna képzelni, hogy olyan emberek is a hálózat tagjai voltak, akik a városban nagy köztiszteletnek örvendtek. Ez a lista inkább egy kimutatás, hogy képet adjunk róla, milyen volt a hálózat összetétele, hogyan szervezték be az embereket, mikor léptek ki, hogyan szakították meg a kapcsolatokat, illetve kompromittálták-e, vagy erőszakkal szervezték-e be az érintetteket. Az elhárításnak mindig olyan emberekre volt szüksége, akik sok embert ismernek, információkkal rendelkeznek, és tudják segíteni az elhárítás munkáját – magyarázta az író.

Filep Tibor elmondása szerint a könyv egyik legmeggrázóbb élménye, hogy voltak olyan emberek, akik akarataink ellenére lettek ügynökök, évekig vergődtek ebben a hálóban, pedig az első pillanattól kezdve megpróbálták kilépni a körből: nem adtak értékelhető jelentést, jelentés helyett jellemzést írtak, és állandóan kérték a kapcsolat megszakítását, de az elhárítás nem engedte ezt. Ennek ellenére elég sokan eljutottak odáig, hogy egy ponton azt mondták, most már elég, így ezeket az embereket nem lehet ügynököknek tekinteni – fejtette ki az író, azt is hozzátette, nem tudni, mennyire teljes a lista.

- Rengeteg iratot megsemmisítettek, nagyon nagy az irathány, és nem tudni, hogy a hiányzó dokumentumokat valóban megsemmisítették, vagy csak máshol kallódnak. Annyi biztos, hogy ami az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában van és Hajdú-Bihar megyei, annak 98-99 százalékát én láttam, legalábbis azoknak a dossziéknak, amelyeknek a tulajdonosának megvan a hatos kartonja, és megvannak a jelentések, valamint a beszerzési dosszié. Egy ügynök munkáját ugyanis a jelentés minősíti. Abból látszik, hogy a hálózat tagja volt-e, jelentett-e hasznos, terhelő adatokat arról a személyről, akiről kellett – mondta el Filep Tibor.

A szerző megjegyezte, hogy akkoriban minden fontos területen voltak ügynökök – így az egyetemeken,

a gyárakban, a kulturális intézményekben, de még az egyházakban is.

- Az Állambiztonsági Szolgálatok munkaterv szerint dolgoztak, meg volt határozva, hogy egy operatív tisztnek egy évben hány új ügynököt kell beszervezni, illetve hány beszervezést kell előkészíteni. Tulajdonképpen a magyar társadalmi élet, a kultúra fontos pontjain ott voltak a hálózati személyek, emellett pedig a nagy debreceni ipari üzemekben és egyetemeken is voltak titkos állományú tisztek. Ők polgári állásban voltak, de az igazából csak egy fedőállás volt, valójában a politikai rendőrség emberei voltak, és a főmunkájuk a politikai elhárító rendszer szervezése és irányítása volt – magyarázta Filep Tibor.

A kötet bemutatója november 30-án, péntek délután 16 órától lesz a Kossuth utca 1. szám alatt a Belvárosi Közösségi Ház pódiumtermében.